

Форма № 07/18
Затверджена рішенням вченої ради
ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ української філології та соціальних наук
КАФЕДРА української і всесвітньої історії та культури

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01.2019 р.
Голова НМР Н. М. Кольцун Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЧОВЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності)

Освітня програма Освітньо-професійна програма «Право»
(назва програми)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

М.М. Мешів А.С.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою

Української і всесвітньої історії та географії

протокол № 8 від

10.01.19

Завідувач кафедри

В.П. Чумак (підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

А.Б. Ішанок
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: к.ю.н., доц. Плахіна І.В.

Рецензенти програми: к.ю.н., ст. викл Метіль А.С.

к.ю.н., доц. Переверза О.Я.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	Лекції:	
	26	4
Модуль:1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин:120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2	Лабораторні заняття:	
Семестр:4	Семінарські заняття:	
	22	4
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:3		
- самостійна робота:5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю:залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	112

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет - сукупність правових інститутів, норми яких забезпечують особі можливість здійснювати належні їй суб'єктивні цивільні права щодо впливу на річ, яка знаходиться в її господарюванні, за своєю волею або без щоразового погодження своєї волі з волею інших, причетних до цієї речі, осіб.

Мета курсу «Речові права» - сформувати у студентів первинні знання про суб'єктивні цивільні права, ознайомити студентів з основними положеннями про речові права та з історією виникнення юридичних конструкцій речового права і проблемами їх правового регулювання у сучасності.

Передумови для вивчення дисципліни: Римське право, Цивільне право, Конституційне право України.

Міждисциплінарні зв'язки: Цивільне право, Кримінальне право, Трудове право, Господарське право та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для вибіркових навчальних дисциплін

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання – використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми; самостійно визначати та формулювати ті питання, з яких потрібна допомога і діяти відповідно до рекомендацій; вільно використовувати для професійної діяльності доступні

9	Тема 9: Захист права власності	3	2	1				5	2		2				8
10	Тема 10: Загальні положення про речові права на чуже майно	4	2	2				5							8
11	Тема 11: Право володіння чужим майном	4	2	2				5							8
12	Тема 12: Право користування чужим майном	4	2	2				5							8
	Проміжний контроль							4							4
Разом:120		48	26	22				72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1: Речове право як навчальна дисципліна, її завдання та законодавча база

Визначення речового права як самостійного інституту цивільного права. Особливості правовідносин, що регулюються нормами інституту речового права. Суб'єкти правовідносин, що регулюються нормами інституту речового права.

Тема 2: Складові категорії «речове право»

Зміст категорії «речове право». Право власності як складова категорії «речове право». Речові права на чуже майно — друга складова категорії «речове право».

Тема 3: Загальні положення про право власності

Поняття права власності. Зміст права власності. Суб'єкти права власності. Здійснення права власності. Використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності. Непорушність права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна. Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності.

Тема 4: Підстави набуття права власності

Підстави набуття права власності. Набуття права власності юридичною особою публічного права. Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва. Набуття права власності на перероблену річ. Привласнення загальнодоступних дарів природи. Момент набуття права власності за договором. Набуття права власності на безхазяйну річ. Набуття права власності на рухому річ, від якої власник відмовився. Знахідка. Набуття права власності на знахідку. Право особи, яка знайшла загублену річ, на винагороду та відшкодування витрат, пов'язаних із знахідкою. Бездоглядна домашня тварина. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину. Відшкодування витрат на утримання бездоглядної домашньої

тварини та виплата винагороди. Набуття права власності на скарб. Набувальна давність. Набуття права власності у разі приватизації державного майна та майна, що перебуває в комунальній власності.

Тема 5: Юридичні підстави припинення права власності

Підстави припинення права власності. Відмова від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Викуп земельної ділянки у зв'язку з суспільною необхідністю. Припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом земельної ділянки, на якій воно розміщене. Викуп пам'ятки історії та культури. Реквізиція. Конфіскація.

Тема 6: Правовий статус спільної власності

Поняття і види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Визначення часток у праві спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності. Плоди, продукція та доходи від використання майна, що є у спільній частковій власності. Утримання майна, що є у спільній частковій власності. Право співвласника розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності. Момент переходу частки у праві спільної часткової власності до набувача за договором. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників. Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній частковій власності. Поділ майна, що є у спільній частковій власності. Право спільної сумісної власності. Здійснення права спільної сумісної власності. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Звернення стягнення на частку майна, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Тема 7: Право власності на землю

Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку). Право власника на забудову земельної ділянки. Самочинне будівництво. Право на земельну ділянку при придбанні житлового будинку, будівлі або споруди, що розміщені на ній.

Тема 8: Право власності на житло

Поняття житла. Житловий будинок як об'єкт права власності. Садиба як об'єкт права власності. Квартира як об'єкт права власності. Права власника житлового будинку, квартири. Права житлобудівельного (житлового) кооперативу та їх членів на квартиру в будинку кооперативу. Об'єднання власників житлових будинків, квартир.

Тема 9: Захист права власності

Засади захисту права власності. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача. Витребування грошей і цінних паперів. Розрахунки при витребуванні майна із чужого незаконного володіння. Захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння. Визнання права власності. Визнання незаконним правового акта, що порушує право

власності. Відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх цінності.

Тема 10: Загальні положення про речові права на чуже майно

Види речових прав на чуже майно. Захист речових прав на чуже майно.

Тема 11: Право володіння чужим майном

Суб'єкти права володіння чужим майном. Виникнення права володіння. Припинення права володіння. Обов'язок недобросовісного володільця негайно повернути майно особі, яка має на нього право власності чи інше право або яка є добросовісним володільцем.

Тема 12: Право користування чужим майном

Поняття користування чужим майном. Встановлення сервітуту. Зміст сервітуту. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном. Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом. Припинення сервітуту

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Загальне поняття речового права.

Тема 2. Зміст категорії «Речове право».

Тема 3. Поняття права власності.

Тема 4. Підстави набуття права власності.

Тема 5. Підстави припинення права власності.

Тема 6. Поняття і види права спільної власності.

Тема 7. Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності..

Тема 8. Поняття житла.

Тема 9. Засади захисту права власності.

Тема 10. Суб'єкти права володіння чужим майном.

Тема 11. Поняття користування чужим майном .

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з\ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	42	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	11	12	
	- підготовка до семінарських занять;	15	20	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	10	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	70	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	20	30	
	- складання термінологічного словника;	10	20	
	- написання реферату;	12	20	
	Разом	72	112	

Орієнтовний перелік тем для виконання самостійної роботи:

1. Поняття і система речових прав.
2. Методи речового права.
3. Суб'єкти речового права.
4. Рецепція римських юридичних конструкцій речових прав у праві України.
5. Система законодавства України про речові права.
6. Право оперативного управління і право господарського відання як речові права.
7. Підприємство як єдиний майновий комплекс.
8. Гроші (грошові кошти). Валютні цінності. Цінні папери.
9. Право приватної власності.
10. Право державної власності.
11. Право комунальної власності.
12. Підстави припинення права власності.
13. Довірча власність .
14. Засоби захисту права власності.
15. Віндикаційний позов.
16. Особливості віндикації грошей та цінних паперів..
17. Негаторний позов (підстави, зміст, умови). В
18. Володіння у римському праві.
19. Посесорний захист у Стародавньому Римі.
20. Набувальна давність та її умови.
21. Поняття добросовісного володіння.
22. Сервітути особисті та земельні.
23. Емфітевзис.
24. Суперфіцій.
25. Абстрактна і каузальна модель переходу права власності.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1 Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) участь в обговоренні питань на семінарах;
- 2) якість пошуку необхідної літератури тощо.

6.2. Форми і методи проміжного (модульного) контролю

Модульний контроль з дисципліни «Речове право» проводиться у тестовій формі (5 тестових завдань), включаючи теоретичні завдання (2 теоретичних питання). Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

6.3. *Форми і методи підсумкового контролю*

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «Речове право» проводиться у формі заліку.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється за результатами поточного контролю.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 2 теоретичних питань.

Приклад:

Тестові завдання

1 варіант

1. Підстава припинення права власності:

- а) знищення майна;
- б) відчуження власником свого майна;
- в) відмови власника від власності.

2. У разі знищення майна, права на яке підлягають державній реєстрації, право власності на це майно припиняється з моменту:

- а) знищення майна;
- б) внесення змін до державного реєстру.

3. Орган, який прийняв рішення викупити земельну ділянку у зв'язку із суспільною необхідністю, зобов'язаний письмово повідомити власника земельної ділянки про це не пізніше такого терміну до викупу земельної ділянки:

- а) 6 місяців;
- б) одного року;
- в) 3 місяці.

4. Прогібіторний позов — це позов про таке:

- а) визнання права власності;
- б) порушення права власності;
- в) заборону чинити перешкоди;
- г) відшкодування майнової та моральної шкоди;
- д) заборону вчинення особою дій, які можуть порушити право власника в майбутньому.

5. Суб'єктами права спільної часткової власності можуть бути:

- а) фізичні особи;
- б) юридичні особи;
- в) підприємницькі товариства;
- г) непідприємницькі товариства;
- д) держава;
- е) установи;
- є) територіальні громади.

Теоретичні питання

1. Підстави припинення права власності. Відмова від права власності.
2. Поняття користування чужим майном.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів під час аудиторних та індивідуальних завдань; під час модульного та підсумкового контролю здійснюється відповідно до Положення ІДГУ «Про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачі вищої освіти в умовах ЄКТС».

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні джерела:

1.1. Нормативна база :

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
3. Закон України “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Цивільного кодексу України” від 27.04.07 // Відомості Верховної Ради України. — 2007. — № 33. — Ст. 440.
4. Закон України “Про власність” від 7 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 20. — С. 249–261.

1.2. Основна література:

1. Закорецька Л. Види прав на чужі речі: порівняльний аналіз за римським приватним правом та сучасним цивільним правом // Право України, 2007. — № 8. — С. 104–107.
2. Карнаух Т. Окремі види речей як об’єкти права притримання // Юридичний вісник України. — 2007. — № 24. — С. 7.
3. Клименко О. Речові права на нерухоме майно за законодавством України // Право України. — 2012. — № 9. — С. 71–76.
4. Колосова К. Правове регулювання речових прав на землю в Україні // Юрид. Україна. — 2006. — № 7. — С. 40–45.
5. Колосова К. В. Деякі проблеми правового регулювання речових прав на землю в Україні // Актуальні проблеми цивільного і господарського права: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, МАУП, 19 трав. 2006 р. — К.: МАУП, 2010. — С. 102–109.
6. Макаруч В. С. Римське приватне право: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2007. — 256 с. 25
7. Маковій В. П. Набуття речового права на земельну ділянку за давністю користування: реалії та перспективи // Вісник господарського судочинства. — 2008. — № 3. — С. 129–134

8. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. — 3-тє вид., переробл. і допов. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — Т. 2 — 1088 с.
9. Підпригора О. А., Харитонов Є. О. Римське право: Підручник. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — 512 с.
10. Підпригора О. А. Речові права на чуже майно // Укр. комерц. право. — 2011. — № 5. — С. 57–65.
11. Цивільне право України: У 2 т.: Підручник / Д. В. Боброва, О. В. Дзера, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — Т. 1. — 736 с.
12. Цивільне право України: У 2 т.: Підручник / Д. В. Боброва, О. В. Дзера, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — Т. 2. — 640 с.
13. Цивільне право України: Загальна частина: Підручник / За ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. — 2-ге вид., змін. та допов. — К.: Видво КНТ, 2008. — 480 с.
14. Цивільне право України: Посіб. для підготовки до іспитів/ О. Г. Братель, В. П. Мироненко, Н. В. Павловська та ін. — К.: Текст, 2008. — 256 с.
15. Цивільне право України: Посіб. / О. Г. Братель, С. В. Губарєв, В. П. Мироненко та ін. — К.: Паливода А. В., 2005. — 256 с.
16. Цивільне право. Практикум: навч. посіб./ Відп. ред. Р. А. Майданик, Н. С. Кузнецова, О. В. Дзера. — К.: Вид-во Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. — 624 с.
17. Цивільний кодекс України: Чинне законодавство зі змін. та допов. станом на 1 травня 2008 р. — К.: Вид-во Паливода А. В., 2008. — 328 с.
18. Цюра В. В. Речові права на чуже майно: Наук.-практ. посіб. — К.: Вид-во КНТ, 2006. — 136 с.
19. Цюра В. Речові права за новим Цивільним кодексом України // Митна справа. — 2004. — № 5. — С. 63–66.

2. Допоміжні джерела:

1. Аверченко Н. Н. Понятие и признаки вещи как гражданских прав // Журн. рос. права. — 2004. — № 5. — С. 86–92.
2. Вовк В. М. Практикум з основ римського приватного права (у схемах і таблицях): Навч.-метод. посіб. — К.: Атіка, 2007. — 188 с.
3. Доліненко Л. О., Сарновська С. О. Цивільне право України: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2005. — 384 с.
4. Єфімов О. Гулик А. Речові права на чуже майно. Тема 22// Бухгалтерія. — 2004. — № 42. — С. 61–65.
5. Заїка Ю. О. Українське цивільне право: Навч. посіб. — К.: Істина, 2005. — 312 с.

6. Цивільне право України: У 2 т.: Підручник / За ред. В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — Т. 1. — 480 с.

7. Цивільне право України: У 2 т.: Підручник / За ред. В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — Т. 2. — 552 с.

8. Білоусов Ю. В., Лозінська С. В., Русу С. Д. Цивільне право України: Навч. посіб. / За ред. Р. О. Стефанчука. — К.: Наук. думка; Прецедент, 2004. — 448 с.

3. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Президента України. - <http://president.gov.ua>
2. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
3. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
4. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.-<http://kmu.gov.ua>
5. Ліга Бізнес-Інформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net.
6. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrpravo.com.

**10. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В
20__ / 20__ Н.Р.¹**

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року